

МОДЕЛЮВАННЯ РИЗИКУ БАНКРУТСТВА ПІДПРИЄМСТВА

Принц О.Е.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

В умовах кризи у механізмі управління підприємством значне місце посідає діагностика рівня розвитку кризи як системи ретроспективного, оперативного та перспективного аналізу, спрямованої на виявлення ознак кризового стану підприємства, оцінку загрози банкрутства та обґрунтування шляхів запобігання кризі.

У практиці фінансового аналізу дуже добре відомий ряд показників, що характеризують окремі сторони поточного фінансового становища підприємства. Сюди відносяться показники ліквідності, рентабельності, стійкості, оборотності капіталу, прибутковості і т.д. По ряду показників відомі нормативи, які характеризують їх значення позитивно чи негативно. Але більшість показників однозначно нормувати неможливо, оскільки відповідний норматив не тільки залежить від конкретної галузі, а й змінюється відповідно до динаміки параметрів зовнішнього середовища підприємства. Проте, кредитори, інвестори, та керівники підприємства не задовольняються кількісною оцінкою показників. Вони прагнуть встановити логічний зв'язок кількісних значень показників виділеної групи з ризиком банкрутства. Завдання ускладнюється тим, що показників багато, змінюються вони часто різноспрямовано. Тому виникає необхідність "згорнути" набір всіх досліджуваних фінансових показників в один комплексний, за значенням якого і судити про ступінь благополуччя підприємства.

Аналіз літературних джерел свідчить, що на сьогодні найбільш широке застосування у моделюванні оцінки загрози банкрутства одержали статистичні економіко-математичні методи.

В процесі дослідження були розглянуті статистичні методи діагностики ризику банкрутства підприємств та здійснено використання на практиці моделей прогнозування ризику банкрутства Альтмана і Чессера. Результат використання цих моделей показав, що точність оцінки моделі Альтмана складає 72%, тоді як Чессера – 46%. Крім того, було помічено, що помилки моделі можна поділити на два види: діючі підприємства визначені як банкрути та підприємства банкрути визначені як успішно діючі підприємства. Порівняльний аналіз моделей показав, що існує велика доля помилок другого виду при використанні цих моделей (Альтман – 24%, Чессер – 54%).

Таким чином, для отримання більш адекватної оцінки банкрутства необхідно здійснити корегування існуючих моделей. Оскільки ризик у діяльності підприємств супроводжений великою мірою невизначеності, відсутністю вираженої закономірності і його неможливо задати чіткими числовими даними, все це робить не ефективним використання класичних методів статистичного аналізу для оцінки ризику і виникає необхідність розробки нових методів оцінки, до яких можна віднести системи з нечіткою логікою.